

FOTO: MAX GREEN EKELIN

Regeringen vill att primärvården ska få konkurrens av privata initiativ och föreslår fri etableringsrätt med offentlig finansiering. Landstingen och Nätverk för Gemensam Välfärd är upprörda.

Landstingen kan tvingas privatisera primärvården

Ett regeringsförslag om att landstingen ska bli skyldiga att införa fri etableringsrätt med offentlig finansiering inom primärvården upprör både landstingen själva och Nätverk för Gemensam välfärd.

– I värsta fall delas hela primärvården upp på fem, tio internationella vårdkoncerner som Attendo Care, fruktar Peter Lorentzon, Gemensam Välfärd Stockholm.

Grundtanken i delbetänkandet "Vårdval i Sverige", är att förstärka patienternas valmöjligheter. Pengarna följer patientens val – jämför skolpengen – så att makten att välja vård överlämnas "från landstingen till patienten". Detta förutsätter, enligt förslaget, fri etableringsrätt för alla privata vårdgivare som uppfyller landstingens krav. Dessa ska också få rätt till offentlig ersättning, något som, påpekas det, ger "förbättrade möjligheter för företag att verka och utvecklas genom att konkurrera med landstingets egenverksamhet."

DE NYA BESTÄMMELSERNA föreslås bli obligatoriska för alla landsting i Sverige från den 1 juli 2009 och vara genomförda fullt ut under samma år.

Delbetänkandet är nu ute på remiss och efter vad Arbetaren har inhämtat är många landsting, även

borgerliga, kritiska till att på detta sätt få sitt självstyre begränsat.

Föreningen Gemensam Välfärd i Stockholm, en partipolitiskt obunden förening som arbetar för en gemensam, likvärdig och solidarisk finansierad välfärd, anser att förslagen i "Vårdval i Sverige" är oförenliga med Hälso- och sjukvårdslagets portalparagraf som slår fast att alla ska ha god vård på lika villkor och att de med störst behov ska ha företräde, och att vårdetiken är hotad.

– FÖRSLAGEN UPPMUNTRAR lönsamhetskrav på bekostnad av medicinska behov. Läkare kommer att etablera sig i höginkomstområden med människor med lättare åkomor i stället för i glesbygd och i storstädernas låginkomstområden. Det är ju ett problem som finns redan idag, men som kommer att förvärras i och med att landstingens möjligheter till kontroll minskar, säger Peter Lorentzon, kontaktperson på Gemensam Välfärd Stockholm till Arbetaren.

– Det finns också en uppenbar risk att läkare hittar på nya åkomor och tar flera prover, ungefär som på bilverkstäder, för att få flera besök och därmed tjäna mer pengar. Det kan bli värre och mer cyniskt än man kan föreställa sig.

I sitt remissvar hänvisar Föreningen Gemensam Välfärd till uttalanden från Svenskt Närings-

liv, där arbetsgivarorganisationen uppskattar den del av den offentliga sektorn som kan och bör konkurransutsättas till 200–250 miljarder, varav merparten inom vård och omsorg. Det är precis vad som håller på att ske, menar Peter Lorentzon:

– Regeringen är en expeditivminister åt Svenskt Näringsliv. Vi kan se hur näringslivets dagordning för privatiseringar förverkligas på område efter område inom stat, landsting och kommuner. Och det är uppenbart att man försöker hinna med så mycket som möjligt innan man förlorar nästa val. Och förändringar av detta slag är svåra, näst intill omöjliga att återställa.

– Om fem, kanske tio år är primärvården i värsta fall uppdelat på fem, kanske tio internationella vårdkoncerner som Attendo Care som delat upp marknaden mellan sig, med minskad konkurrens och ökade kostnader som följer. Förutom att sjukvården blir ännu mer ojämlig.

REGERINGENS UTREDARE Toivo Heinsoo tror inte att förändringarna kommer att bli så dramatiska med "Vårdval i Sverige".

– Landstingen kommer ju även i fortsättningen att ha ansvaret för att vården blir likvärdig och att Hälso- och sjukvårdslagen följs, säger han till Arbetaren.